אוצר מדרשים — איש חסיד היה

איש חסיד היה

(מובא בספר המעשיות, והיא גם זמר למוצאי שבת המתחיל איש חסיד היה)

אמרו חז"ל שהיה איש אחד עני ביותר והיו לו חמשה בנים ואשה אחת, ויהי היום ויצר לו מאד כי לא היה לו פרנסה ומחיה, ותאמר לו אשתו: "קום ולך לשוק אולי יזמין לך הקב"ה פרנסה ולא נמות ברעב."

ויאמר לה: "אנה אלך ואין לי קרוב ולא אוהב להושיעני מצרה הזאת אלא רחמי שמים."

ותחריש האשה, וירעבו הילדים ויבכו ויצעקו, ותוסף האשה ותאמר לו: "צא לשוק ואל תראה במות הילדים."

ויאמר לה: "ואיך אצא ואני עירום?"

והיה לאשה לבוש קרעים ותיתן אותו לבעלה להתכסות בו, ויצא החוצה ויעמוד משתאה ולא ידע אנה ילך, ויבכה וישא עיניו אל השמים ויאמר: "ריבון העולמים, אתה יודע שאין לי אדם למי אפנה בעניי ודלדולי שירחם עלי, לא אח ולא קרוב ולא אוהב, ועוללי קטנים רעבים צועקים ברעב, יהי חסדך ה' עלינו לרחמנו או אסוף אותנו ברחמיך וננוח מעצבנו."

ותעל שוועתו אל האלוהים, והנה אליהו ז"ל בא אליו ויאמר לו: "מה לך ולמה תבכה?"

ויספר לו קורותיו ותלאותיו.

ויאמר לו: "מהר ולך עמי ואל תבכה."

ויאמר לו: "אל תחוש. קח אותי ומכרני בשוק וקח מחירי ותחיה בו."

ויאמר לו: "אדוני, ואיך אמכרך ובני אדם יודעים שאין לי עבד ואני מפחד שיאמרו כי אני העבד ואתה אדוני."

ויאמר לו אליהו ז"ל: "אל תירא, עשה מצוותי, וכשתמכרני תיתן לי זוז אחד."

ויעשה כן ויוליכהו לשוק, ויהי כל הרואים אותו חשבו כי האיש העני הוא העבד ואליהו ז"ל הוא אדוניו, עד ששאלו אותו ויאמר: "הוא אדוני ואני עבדו."

ויעבור שם אחד משרי המלך ויראהו וייטב מאד בעיניו ורצה לקנותו בשביל המלך, ויעמוד ויכריז עליו עד שמונים דינרין.

ויאמר אליהו ז"ל: "מכור אותי לשר הזה ואל תיקח תוספת עלי."

ויעשה כן, וייקח מן השר שמונים דינרים וייתן לאליהו ז"ל אחד ויחזירהו לידו.

ויאמר לו: "קח וחיה אתה ואנשי ביתך ולא ישיג אותך חוסר ועוני כל ימיך."

וילך אליהו ז"ל עם השר. וישב האיש אל ביתו וימצא את אשתו ואת בניו עטופים ברעב וישם לפניהם לחם ויין ויאכלו וישבעו ויותירו.

ותשאלהו אשתו ויגד לה כל אשר קרהו, ותאמר לו: "עשית עצתי והנה טוב לך, כי אם היית מתעצל היינו מתים כולנו."

ומהיום ההוא והלאה ברך ה' את בית האיש ויהי עשיר גדול באין חקר ולא ראה חוסר וצוקה כל ימיו ולא בניו אחריו.

ויביא השר את אליהו ז"ל לפני המלך והיה בלב המלך לבנות ארמון גדול חוץ למדינה ויקנה עבדים רבים להסיע אבנים גדולות ולכרות עצים ולתקן צורך הבניין. וישאל המלך את אליהו ז"ל ויאמר לו: "מה מלאכתך?"

ויאמר לו: "אני חרש ובקי במלאכת בניין חשוב."

וישמח המלך מאד ויאמר לו: "אני רוצה שתבנה לי ארמון גדול חוץ לעיר וצורותיו ומידותיו כך וכך."

ויאמר לו: "אני אעשה כדבריך."

ויאמר המלך: "אני רוצה שתמהר הבניין בששה חדשים ותהיה חפשי ואעשה עמך חסד."

ויאמר לו אליהו ז"ל: "צווה את עבדיך שיתקנו כל צרכי הבניין."

ויעשה כן. ויהי בלילה ויקם אליהו ז"ל ויתפלל לה' וישאל ממנו לבנות את הארמון כרגע כחפץ המלך, ותשלם כל המלאכה טרם השחר.

וילך אליהו ז"ל לדרכו ויוגד למלך. וילך לראות הארמון וייטב בעיניו וישמח שמחה גדולה ויתמה מאד על הדבר הזה, ויבוקש אליהו ולא נמצא, ויחשוב כי מלאך הוא.

וילך אליהו עד שפגע בו האיש אשר מכרהו וישאלהו לאמר: "מה עשית עם השר?"

ויאמר לו: "עשיתי מה שביקש ממני ולא עברתי על דברי ולא רציתי שיפסיד ממונו, כי בניתי לו ארמון ששווה אלף פעמים יותר מממונו."

ויברכהו האיש ויאמר לו: "החייתני."

ויאמר לו אליהו ז"ל: "תן שבח לבורא אשר עשה עמך החסד הזה."